

En Josep Maria és un jove advocat de les terres tarragonines, on exerceix des de fa nou anys la professió que el té enamorat. “**És difícil de definir què és el que més t’atrau dins del món jurídic: per una banda, el mercat et va marcant la línia a seguir i, avui, el pes més important de la nostra feina és l’assessoria jurídica d’empreses. Però des que em vaig iniciar a la professió m’ha atret el tema penal: el considero especial per la delicadesa que comporta. Per això mantinc la vessant humana de la meva feina amb casos matrimonials i penals, casos en què cal un tracte més personal; és un reducte de tracte amb el client particular, dret de barricada per dir-ho d’alguna manera.**”

A casa d’en Josep Maria el dret deixa de ser burocràcia i pren un caire més humà: “**És així perquè t’arriben situacions desesperades. Un cas molt freqüent és el de la senyora de mitjana edat sense formació, amb minses possibilitats d’inserció laboral, que té fills al seu càrrec i vol iniciar els tràmits d’una separació. Que algú que no coneixes se’t posi a plorar sempre impressiona; no pots restar indiferent. Aleshores, que acabes d’atendre un client per assumptes mercantils, cal que facis un canvi de registre rapidísim per acarar la vessant més humana i delicada del dret.**”

Les víctimes d’aquests casos són sempre els més menuts: “**Quan tens fills t’adones de com pot arribar a ser de traumàtica la situació. El que hem d’intentar és que se’n surtin tan bé com es pugui, sense traumes.**” En Josep Maria entén que, a banda d’oferir suport legal, la seva tasca també és vetllar pels més desvalguts: “**He arribat a renunciar a la defensa d’un client quan he vist que la moneda de canvi ha estat la criatura. Sentir dir al teu client ‘No deixaré que s’acosti al meu fill’ és abominable: fins i tot desitges no guanyar el plet. El qui expressa aquestes paraules no calibra les conseqüències que això pot tenir per a la projecció personal del fill. A una criatura li calen un pare i una mare i si hi ha ruptura, cal un tracte tan continuat com sigui possible. Sempre intento fugir dels convenis estàndard que se segueixen, perquè un pare ha de poder veure el seu fill cada dia de la vida.**” En Josep Maria s’atura i reprèn el fil. “**Sempre dic a les parelles que es posin d’acord segons la seva voluntat, perquè si arribem al jutjat hi haurà una voluntat aliena -el jutge- que suplirà les seves i aplicarà el criteri propi. Cada família és un món que el jutge desconeix i, tal com passa a Tarragona -on no tenim jutjat de família-, el mateix jutge que resol un plet de comunitats o porta una guàrdia penal pot decidir sobre el futur d’una família.**”

Després d’anys de professió i tot i viure-ho cada dia, en Josep Maria encara no s’ha acostumat a la crueltat d’algunes de les formalitats jurídiques que rodegen el dret de família: “**L’exploració del menor és un acte delicadíssim: el jutge i un servei assistencial social interroguen el nen sobre les preferències entre pare i mare. Arribar al punt d’haver de parlar amb un desconegut sobre amb qui vols viure significa un alt grau d’irresponsabilitat dels pares. No hi ha cap altre remei per acordar una guàrdia i custòdia? Veure la criatura sortir plorant et faria agafar els trastos i plegar.**”

Històries novel·lesques, casos desesperants, inacabables i voluminosos, “**els expedients de separació són els que resten més temps oberts a l’arxiu. És un continu d’incidències. Fins i tot m’expliquen detalls que jo no puc judicialitzar; aquests temes els han de solucionar com a exparella pel bé de les criatures.**”

En Josep Maria continua explicant-nos que, amb vista a una vetlla constant per als més petits, “**s’ha creat un servei (SAO) que és un sistema fet amb tota la cura i l’afecte, integrat per un equip de psicòlegs, mediadors i assistents que intenten reunir els pares i buscar sortides. Hi he acudit un parell de vegades: un tercer que no sigui l’advocat -al capdavant i deus al teu client- i que busqui el benefici del menor pot fer entrar en camí temes conflictius entre les parts.**”

L’altre tema que requereix una alta dosi de sensibilitat són els casos penals: “**Encara sóc al torn d’ofici. Per les meves mans ha passat des de casos clars d’alcoholèmia fins a robatoris amb intimidació amb tot un historial darrer de drogues i famílies desestructurades. És en aquests casos complexos que cal que el dret penal t’agradi i que et preocupi la situació d’una persona en un destret similar. Sempre cal tenir-hi un tracte especial i ser molt sensible al cas per no convertir-te en un simple tramitador d’ofici.**”

La tasca dels advocats amb les capes socialment més desvalgudes és, segons en Josep Maria, poc reconeguda. “**El delinqüent és responsable del delictes perquè l’ha executat, però n’és responsable parcialment. Intentem posar-nos a la pell d’un delinqüent habitual. Cap ambient familiar no justifica un delictes, però tampoc no arribem a calibrar el tipus de vida d’aquesta persona. El qui decideix sobre la llibertat de l’acusat, a més, és una persona molt allunyada del món del qui delinqueix, li és impossible saber què empeny algú a delinquir.**” El nostre advocat insisteix que “**el fet rehabilitador pot ser la pròpia detenció i no per força la presó. El problema rau en el fet que la justícia té pocs mitjans per a una anàlisi rigorosa de cada cas. I en l’àmbit penal i familiar es tracten temes fonamentals: el futur de les nostres criatures i la llibertat de les persones. Tanmateix, les dotacions pressupostàries de les administracions sempre són a partides ben visibles recuperació de patrimoni, per exemple-, i es negligeixen les dotacions directes a la base, menys visible però, a llarg termini, més agraïda.**”

Patidor de mena, en Josep Maria reconeix que no sap seguir el consell dels seus mestres: mai facis del problema del teu client una qüestió personal: “**Ni el professor Panero, de dret romà, ni Rivero, de dret civil, ni Serra, de dret processal, tot i la impressió que em van deixar, mai no em van transmetre com et sents d’involucrat en cada cas, si bé el temps també t’ensenya a mirar-t’ho amb la distància que li cal a l’advocat.**” En Josep Maria n’aprèn, i encara n’aprendrà més, dels mestres amb qui té el gust de treballar, “**com Francisco Zapatero, de Tarragona, un advocat amb qui he tractat un parell de temes delicats que, amb la seva ajuda, s’han resolt amb una delicadesa i una elegància admirables.**”

“Qui decideix sobre la llibertat de l’acusat és una persona molt allunyada del món del qui delinqueix i li és impossible saber què empeny algú a delinquir”

Josep Maria Estil·les - Tarragona (Tarragonès)